

Використання блокфлейти на святах у вальдорфській школі

Свідоме переживання інтервалів допомагає людині знайти ключ як до розуміння музичних творів, так і до розгадки поворотних пунктів розвитку людства, отже й розвитку дитини. „Проходження один за одним двох тонів – факт, що на перший погляд здається зовсім простим – ховає вихід у такі широкі виміри, існування яких спочатку навіть важко запідозрити. У випадку інтервалу мова іде, на що вказує вже сама назва, про щось таке, що відбувається між двома тонами” [1:25]. При вивченні інтервалів особливо важливо для вчителя навчити дітей зосереджуватись на області переживання між двома тональними даностями. Й найкраще всього переживати інтервали при власному виконанні (співі та грі на духових інструментах).

До духових інструментів вальдорфці відносять перш за все флейту, як символ відродження життя взагалі. Вони спираються на стародавні єгипетські та грецькі міфи, де флейта відіграє роль Божественного начала. В практиці використовують блокфлейти (басову, альтову, сопранову) та сопілки.

І саме блокфлейти найчастіше звучать на святах у вальдорфському дитячому садку. „Laize Licht, Laize Licht“ – тихо співає керівник дитячої групи. Це пісня про весняний вітерець. Без перекладу відчувається, що це щось легке та ефірне. „Як ви це розумієте? Ви відчуваєте мій душевний рух: доверху, над землею!” Діти, що сидять навколо керівника, тихенько починають дути у блокфлейти, шукаючи інтонації пісні. Бо саме рух - це частина дитини, а дитина – частина руху. В цьому віці людина розчинена у

світі, єдина зі всім світом. З приходом весняних свят діти слухають, відчують настрій *квінти* (більшість вокальних вправ та пісень для вальдорфського дитячого садка дібрані на основі пентатоніки).

В музиці одноголосся майже до періоду *мінезангу*, й особливо в мелодіях дорійського ладу знаходять наочне підтвердження тому, що *квінта* переживалась як певний кордонний інтервал. В цьому інтервалі ніби зібрані два жести – „зверненості до себе” (основа *квінти*) та „підняття погляду” (вершина *квінти*). Є пісні, в яких *квінта* робить враження чогось, що огортає, обволікає, в інших піснях *квінта* прагне до ще більшого розкриття, тобто людина зустрічає *квінту* як певний бар’єр, у якого внутрішнє зустрічається із зовнішнім. Таким явищем на наш погляд може стати перехід природи від зимового сну до весняного пробудження. І саме *квінта* є тією характерною інтонацією, що розповість дітям про жагуче чекання співучасті на святковій церемонії приходу весни.

Спочатку діти виконують на блокфлейті *квінту* як окремі ноти у висхідному та нисхідному русі на *staccato* (вітерець промчався), а далі, відповідно до віршика:

Квітка-чарівнице,
Лісова царице,
Вийди із землі.
Хай тебе гойдає
Вітер серед гаю
На стрункім стеблі.

Є. Плющик

Добирають ноти пентатоніки у висхідному та нисхідному русі, щоб вони утворили інтервал *квінту* в крайніх нотах (це розкриваються пелюсточки чарівної квіточки):

Далі знову звучить *квінта*, але в нисхідному русі, ніби вона „тупочеться” по землі:

і розквітає далі найніжнішим та тихим мінорним тризвуком (спочатку у висхідному русі, з розгойдуванням малої терції):

В кінці свята котиться віночок з вербових гілочок по колу, в якому сидять всі діти, котиться за допомогою рук, а діти з блокфлейтами акомпанують пісеньці (нисхідний мажорний тризвук з висхідною квартою між фразами):

„Ричард Вагнер, наприклад, відчував від настроювання скрипки або віолончелі таке ж зачарування, що й від початку Дев'ятої симфонії Бетховена, а у Орфа та Дистлера знову проступає старий стиль органуму – зрозуміло, в більш розгорнутому вигляді. Чи не відбувається це від того, що люди нашого часу все більш усвідомлено сприймають грань між земним та духовним світом?” [1:37].

Література:

1. Вюнш В. Формирование человека посредством музыки. Преподавание музыки в вальдорфской школе. – М.: Парсифаль, 1998. – 58 с.
2. Дитина. Про вальдорфську педагогіку. - № 1 – 2 (44 – 45). – Січень - лютий. – 2003. – 49 с.